

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XIII.

V Celovcu, 20. sušca 1894.

Štev. 8.

Velika noč.

Bliža se velika noč, veličastni praznik, kterega se veseli staro in mlado. Ko smo prejšnje postne tedne premišljevali britko trpljenje našega Zveličarja, spominjamo se ta dan veselega dogodka, da je Kristus smrt premagal, ko je iz lastne moči iz groba vstal. Kakor je on vstal, bomo tudi mi vstali na sodni dan, in potem ne bo več smrti.

Velika noč se obhaja v času, ko tudi priroda vstaja iz zimskega spanja. Trava začne zeleneti, drevje poganja brstje, prve cvetlice pokažejo svoje pisane glavice iz zemlje, in marsiktera živalica, ki je kakor mrtva pod prsteno odejo ležala, se prebudi in prilaze na površje ter se greje na spomladnem solncu. To je veseli čas, ko letajo otroci po kopnih travnikih in livadah ter si nabirajo cvetlice, ki jih povijajo v šopke. Pa tudi starčki se radi vsedejo na prostem zraku na kako solčno klopi in poslušajo petje in žvrgolenje drobnih tičic, ki so tudi vse vesele, da je minul za nje čas mraza in glada.

Mi, ki slovenski rod ljubimo in vidimo njegovo tužno stanje, želimo si pa še drugzega vstajenja: namreč da bi za nas Slovence že enkrat minula politična zima trpljenja in krivic, da bi naš narod dosegel svobodo in ravnopravnost, da bi zamogel vstati iz večstoletnega groba nezavesti in ponižanja ter se prebuditi k novemu, častnemu in veselemu življenju. Da bi se to doseglo, v ta namen so delovali in trpeli rodoljubi pred nami, delovati in trpeti moramo pa tudi mi. Z enim mahom se drevo ne poseka, zato tudi mi ne smemo brž obupati, ako nam ne gre vse po sreči; uztrajati moramo, dokler ne zmagamo. Mnogo napredka smo že storili, dosednji uspehi in sadovi našega truda nas morajo spodbujati k novim naporom, potem bo tudi za nas napočil dan vstajenja. V to ime kličemo našim čast. bralcem: vesele praznike!

Nova volilna postava.

Zdaj je že znano, kako si sedanja vlada misli novo volilno postavo. Ona ne misli predelati volilnega reda, le volilno pravico hoče razširiti. In sicer bi dobili volilno pravico: 1. taki, ki so dovršili kako srednjo, obrtno ali kmetijsko šolo, ali pa da so naredili izpit (preskušnjo) za enoletne

prostovoljce; 2. taki, ki plačujejo doneske v delavsko bolniško blagajnico; 3. taki, ki vsaj že dve leti plačujejo kak direktni cesarski davek. Ti novi volilci pa bi se ne uvrstili med druge volilce v mestih ali na deželi, temveč naredila bi se za nje posebna kurija ali vrsta volilcev. Zdaj imamo tri, boljše štiri vrste volilcev: veliko posestvo (graščaki), mestjani, kupčijske zbornice in kmetijske občine. Zdaj bi kot peta vrsta pristopili mali davkoplačevalci in pa delavci v mestih in v tovarnah. Ta peta kurija ali vrsta bi volila vsega 43 poslancev, in sicer na Češkem 10, v Galiciji 10, v dolnji Avstriji 4, na Moravskem 4, na Štajerskem 2, na Tirolskem 2, v vseh drugih deželah pa po enega poslanca.

Na prvi pogled se vidi, da si je ta predlog kak liberalce izmislil. Poglejmo si te tri vrste novih volilcev: pod 1. točko spadajo študirani in na pol študirani ljudje; taki so večidel liberalci; pod 2. točko spadajo delavci v mestih in v tovarnah, ker le tisti plačujejo v bolniško blagajnico; pod 3. točko pa spadajo mali mojstri (samostojni rokodelci) in mali zemljiški posestniki (kočarji), ki plačujejo menj ko 5 gld. cesarskega davka. Tedaj rokodelski pomočniki in delavci v tovarnah, bi dobili volilno pravico, hlapci pa ne. Zakaj to? Hlapci so še verni in bi utegnili s katoliško stranko potegniti, zato se jim volilna pravica ne sme dati! Reklo se bo, da hlapci še niso dovolj politično izobraženi. Vprašamo pa: ali so morebiti tovarniški delavci bolj izobraženi? Ali jih ni dosti takih med njimi, ki niti brati ne znajo? Če si ogledamo krdelo novih volilcev, bomo brž spoznali in sprevideli, da imajo med njimi mestni in tovarniški delavci večino. In kakšnega političnega prepričanja so ti delavci? Večinoma so socijaldemokrati. Ako tedaj vlada predlaga, naj mali mojstri in mali posestniki volijo z delavci v mestih in tovarnah, poriva jih socijalnim demokratom pod nogo! Zakaj pa to? Ali je to pametno in modro, da se zvestim in mirnim državljanom roke zvežejo in se izročijo v oblast prekucuhov? Liberalci že vejo, zakaj to hočejo! Zato so pa naredili posebno kurijo za nove volilce. Liberalci dobro vejo, da so mali mojstri in mali posestniki sovražniki liberalizma, in če bi v mestih ali na deželi volili z drugimi volilci, pomagali bi vreči liberalnega kandidata, in liberalci bi zgubili mnogo sedežev po-

sebno po mestih, bodisi proti krščansko-socijalni, ali pa proti socijaldemokratični stranki. Da se teh malih davkoplačevalcev, kterim se mora enkrat dati volilna pravica, na lep način znebijo, izmislili so si te zvite glave ta predlog, da hočejo napraviti posebno kurijo za revne volilce in izročiti male davkoplačevalce socijalistom. Od teh 43 novih poslancev bi krščansko-konservativna stranka niti enega ne pridobila. Mestni delavci so večidel socijalni demokrati, tovarniški delavci pa bodo volili ali socijaldemokratično, ali pa liberalno po komandi svojih liberalnih gospodov. Liberalno volili bodo tudi novi volilci, ki so pod 1. točko naštetih (študirani); torej se bo volilni boj za teh 43 mandatov vrtil le med liberalno in med socijalistično stranko; konservativna stranka pa bo morala od strani gledati, kajti njenim (kmetiskim) delavcem se volilna pravica ne privoli. Ako pride v zbor 43 novih poslancev, ki bodo vsi nasprotniki krščanske stranke, potem bo ta stranka, ki je že zdaj zelo slaba v zboru, še menj veljave in moči imela. To pa ravno liberalci doseči hočejo! Če pride prav kakih 30 socijalnih demokratov v državni zbor, teh se liberalci ne bojijo toliko; oni se bojijo le konservativcev, krščanskih socijalistov (protijudovcev) in pa Slovanov; ko bi se namreč vsi ti združili, imajo večino, ktere socijaldemokrati, v Avstriji vsaj, nikdar dosegli ne bodo.

Iz rečenega je pač jasno, da naša stranka nikdar ne more pritrčiti temu vladnemu predlogu. Ni se torej čuditi, da se je grof Hohenwart odločno izrekel zoper ta načrt. Ako pa konservativci niso za to, potem vladni predlog ne more postava postati, kajti za premembo volilne postave je treba dvetretjinske večine, ktere pa vlada brez konservativcev ne dobi, čeravno so se poleg liberalcev tudi Poljaki izrekli za vladni predlog. S tem je osoda vladnega predloga že dognana. Vendar je bilo treba o tem govoriti, da se vidi, kako moramo vedno oprezni biti, da nas liberalci ne vjamajo v svoje zvite nastavljenе zanke. — Omeniti je še vredno, da je tudi grof Hohenwart stavil svoje nasvete za volilno preosnovo. On predlaga naj se kupčijske zbornice ločijo na kupčijske in obrtne zbornice; potem naj se kupčijskim zbornicam vzamejo trije poslanci, mestjanom pa pet, in teh osem poslancev naj potem volijo obrtne zbornice. Nadalje nasvetuje, naj bi četrtino držav-

Plačilo za poštenost.

(Povest iz francoščine.)

V ulici Git-le-Coeur št. 6. v Parizu stanovali ste pred nekterimi leti dve mladi deklici, dve sestri, kterih tiha hoja in otožni pogledi so zbujali skrito sočutje sosedov. Vsako jutro ob isti uri so ju redno videli iti iz hiše. Ljudje so se popraševali, kaj da ste mladi deklici tako molčeči, zamišljeni in priprosto skromni. Kakor dve sencí zahajali ste v hišo in iz nje.

Marica in Pavlina Barthelon, to je bilo nju ime, bili ste pač vredni tihega sočutja in milovanja, ki ju je spremljalo od strani sosednih stanovalcev. Bili ste nesrečen ostanek rodbine, ktero je uničila vojska; tako mladi ste bili občutili že vse britkosti tega življenja; dedej in babica sta njima pomrla od straha, ko se je vojska začela; nju brat je za mrzlico umrl v Lyonu; nju oče, stotnik pri konjici, je umrl na bojnem polju, prestreljen skozi prsi. Nemila osoda otrokoma ni prizanašala, vzela jima je nazadnje še mater. Prevelika žalost nad tolikimi nezgodami je namreč mater na posteljo vrgla, prišla se je slabotne žene nekaka sušica, in čez nekaj mesecev je umrla. Med maternó boleznijo se je stajalo njih pičlo premoženje, kakor sneg na solncu. Tako ste bili v burnem, bojnem času neskušeni, slabi deklici sami sebi in neusmiljeni osodi prepuščeni. Gospa Barthelon je sicer zapustila malo posestvo blizo Dommartina. Toda nesreča je sirotama tudi to poslednje upanje ugrabila. Prišel je sovražnik v tisti kraj, vse opustošil, pohištvo pa požgal. Vlada je

pustila potem zemljišče na javni dražbi za slepo ceno prodati, in še te krajcarje je vzel neki upnik, ki je imel na hiši neki dolg uknjižen.

V takem tužnem položaju ste sestri zapustili svoj kraj in šli sreče iskat v glavno mesto Pariz. V tem velikanskem mestu se je že marsikdo ponesrečil, ki je prišel sémkaj sreče iskat; nasprotno pa je tukaj tudi marsikdo res našel svojo srečo. Toda teh srečnih ljubljencev ni treba iskati po bornih izbicah pod streho, kjer prebiva le skrb, revščina, glad, mraz in obup.

Naši dve sestri niste hrepeneli po bogastvu in razkošnosti; želeli ste se le skromno preživiti in živeti druga za drugo. Pavlina je bila sicer še premlada, da bi mogla kaj zaslužiti, pa Marica je bila izvrstna pevka in glasbenica, zlasti je igrala izvrstno na glasovir. Na duri stanovanja, kterega ste si najeli, naredila je napis: „Marica Barthelon, učiteljica na glasovir.“ Začetek je bil težak. Storila je tisoč potov in iskala učenk in učencev, pa več dnij brez uspeha. Te dni ste preživeli v velikih skrbéh, ne vedoči, ali jima bo mogoče, ostati v Parizu ali ne. Naposled je Marica vendar dobila par učenk, ktere so plačevale po petdeset santimov za eno uro pouka. Tako ste sestri preživeli dve leti v bornem stanovanju, pri pičli in slabi hrani. V tretjem letu se je na videz obrnilo na bolje. Marica je dobila službo v nekem novem dekliškem zavodu, kjer so jo najeli za učiteljico godbe in jej dali še precej dobro plačo. Mislila je že, da je zdaj rešena. Prazen up! Osoda učnih zavodov ali tako imenovanih penzjonatov v Parizu je podobna osodi cvetlic. Rodijo se naglo, kakor rože v igredi, pa ravno tako hitro tudi zvenejo in

zamrjejo. Nekteri zamrjejo že med porodom. Tudi zavod, kjer je služila Marica, zadela je enaka osoda: prenehal je. Zdaj je bila Marica brez kruha in še tistih učenk, ki jih je prej učiti hodila, ni imela več, ker so med tem časom dobile drugo učiteljico. Iskala je drugih učencev in učenk, pa brez sreče, niti enega otroka ni dobila v pouk.

Položaj obeh sester se je še bolj shujšal. Iz revščine in zadrege nastalo je pomanjkanje in stradanje. Marica ni zmogla več, da bi plačala stanovanje, in morala ga je zapustiti in izprazniti. Prodala je nekaj hišne oprave in si najela drugo, še revnejšo izbo. Od zdaj zanaprej je bilo treba vsaki teden kaj prodati, da je bilo za najpotrebnejši živež, zdaj naslanjačo (zof), pozneje par boljših, blazinastih stolov, potem spet kako omaro, slednjič stensko uro iz časov Ljudevita XV., ktero je bil oče, stotnik Barthelon, še od svojega strica dobil in jo kakor neko svetinjó pri hiši hranil. Najbolj pa je Marico srce bolelo, ko se je morala ločiti od svojega glasovirja, pri kterem je tolikrat iskala in našla tolažbo; ko je namreč v svoji žalosti kaj zaigrala, pozabila je za trenotek na svoje skrbi. Solze so jo polile, ko so postreščeki glasovir iz hiše nesli. Pri vsej svoji žalosti pa je morala tolažiti še svojo sestrico Pavlino in jej dajati pogum, kterega že sama ni več imela.

Čez nekaj dnij so odprli v bližnji ulici veliko, novo prodajalnico za žensko in možko perilo. Marica je znala tudi dobro šivati in je šla brž tje ter se ponudila za šiviljo, če bi ktero potrebovali. Bila je sprejeta. Odslej je celi dan pri mizi sedela in šivala. Veliko ni zaslužila, pa vendar toliko, da ste mogli živeti. Zvečer, ko se je začelo mra-

nih poslancev izvolili deželni zbori. S tem je pa močno prestrašil liberalce, kajti oni se deželnih zborov bojijo, kakor hudoba križa. Njih strah je prazen, kajti tudi Hohenwartov predlog nema upanja, da bi zadobil večino, toliko menj še dvetretjinsko. Vse kaže, da se stranke ne bodo mogle dogovoriti in zediniti gledé volilne preosnove. Liberalci hočejo pri vseh predlogih vodo na svoj mlin napeljati, kar pa spet konservativci ne pustijo. Kaj prida se ne bo sklenilo, dokler cesar z mogočno besedo vmes ne posežejo; kajti stranke gledajo le na svoj dobiček in svoje predloge tako sučejo, da bi z volilno preosnovo kaj pridobile.

Dopisi prijateljev.

(Kronin dar!) V korist družbe sv. Cirila in Metoda so darovali: Hranilnica in posojilnica v Šmihelu v Podjurski dolini daruje 40 kron; Mikuš v Štebnu v Podjurski dolini 2 kroni; Gregorič v Klobasnici 1 krono; Franc Čebul v Klobasnici 1 krono; Katra Sušnik v St. Lipšu v Podjurski dolini 1 krono; Marka Koch na Črnem Gradu 1 krono; Tom. Rajner na Črnem Gradu 1 krono. Skupaj 47 kron. Lepa hvala vsem darovalcem! Živeli nasledniki!

Iz Celovca. (Pravda dr. Steinwenderja in tovarišev zoper Beljaško „Deutsche Allgemeine Zeitung“ pred porotniki v Celovcu.) Ta pravda je trajala dva dni, in je bilo zaslišanih 23 prič. Tožniki so bili dr. Steinwender, dr. Klemenčič, dr. Srstka, notar Čebul, dr. Aichelberg in dr. Mörl, vsi iz Beljaka. Njih zastopnik je bil dr. Krainc. Zatožena sta bila Otič, odgovorni urednik, in Graf, sotrudnik imenovanega lista. Nju je zagovarjal dr. Klinger iz Dunaja. Dr. Steinwenderju je rečeni list očital, da volilce slepi z lažnjivimi frazami, da mu manjka odkritosti in politične poštenosti. Ostalim tožnikom pa je list očital, da so se nasproti Otiču pri nekem volilnem shodu surovo obnašali, da so mu pretili s palicami, da hočejo z golim upitjem premagati svoje nasprotnike, da so izdali neko lažnjivo pisanje, s katerim so se do kostij osmešili, da so se morali umakniti, kakor politiki psi, da niso zmožni, jasno in pošteno misliti, da se bojujejo kakor popačeni poulični fantalini itd. Graf se zagovarja, da on nikdar ne pride iz hiše in da je članek spisal na podlagi poročila g. Otiča, kateri je bil na shodu dné 25. mal. travna 1892 v nevarnem položaju. On se ni dotaknil osebne časti dr. Steinwenderja in drugih tožnikov, ampak Steinwenderju je nasprotoval le zaradi tega, ker se je tisti z vlado sprjaznil, namesto da bi jej nasprotoval. V denarne zadeve „Deutsche Allg. Ztg.“ se on ni utikal, po krivici se mu torej očita, da je podkupljiv. Kar je pisal o izgrednikih pri shodu in o „mokroušnih pobalinih“, to ne gre tožnikom mar, ker je pri tem mislil na druge, mlajše osebe, ki so se pri shodu nesposobno obnašale. — Otič pripoveduje, da telesno ni bil varen pred nasprotniki, da so ga hoteli iz shoda zapoditi, da so mu pretili s palicami. Tudi so ga hoteli gmotno uničiti in so kupovali njegove dolgove, ktere so potem iztirjali; podpihovali so tudi tiskarja zoper njega in hoteli ustanoviti drug list. V tej zadregi mu je g. Pacher na Dunaju posodil najprej 400, pozneje v več obrokih še 2600 gld. Dr. Krainc vpraša: „Ali mislite ta denar kedaj povrniti?“

Otič vpije: „To se razume; ali mar mislite, da ne morem plačati? Take opazke si prepovem.“ Slednjic reče, da so tudi drugi listi Steinwenderja napadali, pa jih ni tožil; zakaj pa toži ravno Beljaški list? — Priča g. Plazotta pravi, da je imel neko pritožbo zoper davkarijo, da mu je dr. Steinwender pomoč obljubil, pa nič ni storil. Tudi mu je naznanil nek pomoček, kako bi lahko ministra Taafeja vrgel, pa Steinwender tega ni storil. — Dr. Steinwender odgovarja, da ministra vreči ni tako lahka reč, kakor bi Plazotta mislil. (Smeh.) Plazottovo pritožbo je on (Steinwender) uležil, pa on ni kriv, če ni imela uspeha. Potem razjasni Steinwender zadevo med Morrejem in Richterjem, ki pa naših bralcev ne zanima. — Več prič izpove, da so pri shodu sicer slišali klice „ven z Otičem!“ pretenja s pestmi ali palicami pa nobeden ni videl. — Priča Wildner, urednik Dunajskega lista „Politisches Volksblatt“, izreče neugodno sodbo o Steinwenderjevi omahljivi politiki. Tudi pristavi, da je on soznanil Otiča z vitezem Pacherjem. — To potrди priča Pavel Pacher vitez Theinburg in našteva posojila, ki jih je dal Otiču, ne da bi za to od njega kako uslugo tirjal. Potem v daljšem govoru zelo ojestro obsoja politično obnašanje Steinwenderjevo. — Steinwender ga vpraša, če se ni on (Pacher) proti Beljaškemu županu za kandidata ponujal. Ko Pacher reče, da ne, odvrne Steinwender, da si pridrži daljše korake proti Pacherju, ker je tisti prisegel, da hoče kot priča le resnico govoriti. Hoteli so telegrafično poklicati Beljaškega župana, pa stvar se je med tem tako pojasnila, da je Pacher v nekem prejšnjem pogovoru z županom, že pred leti, izrekel, da je pripravljen prevzeti poslanstvo. — Pokličejo več prič zoper Steinwenderja, ki mu očitajo iz raznih slučajev, da je zanemarjal svojo poslaniško dolžnost. Vseh teh „malih grehov“ se Steinwender v svojih odgovorih še precej srečno opere. Dve priči potrdite, kako je Steinwender na shodu zmirjal urednike Beljaškega lista. Mnogo prič potrdi, da Otiču nihče ni grozil s palico. — Zatoženec Graf še enkrat zatrjuje, da omenjeni razžaljivi članek ni bil naperjen zoper te gospode, ki so tožbo uležili. Pa Otič mu je vse skazil, rekoč, da so bili ljudje v Beljaku veseli tega članka in so govorili: „To je prav, da ste te gospode nekoliko povaljali.“ Nad to izjavo so se začudili tožniki in poslušalci. Predsednik sodišča je bojda rekel: „Zakaj nam tega niste že prej povedali, potem bi se bila ta obravnava lahko prej završila.“ — Potem so govorili dr. Krainc v imenu tožnikov, dr. Klinger kot zagovornik zatožencev in dr. Steinwender za se. Kaj posebnega niso nič povedali. Dr. Klinger (najbrže kak Jud) je povdarjal, da se mora osebna čast ločiti od politične časti. Steinwender je pa nasprotno trdil, da ima človek za vse slučaje le eno čast; kdor je pošten, bo tudi v politiki pošteno postopal. — Tudi drugi tožniki, kakor dr. Klemenčič, dr. Aichelberg, dr. Srstka itd. so že prej v kratkih nagovorih porotnike prosili, naj branijo njihovo čast. Ko bi se zdaj ta dva urednika oprostila, mislila bi, da odslej smeta ljudi napadati in zmirjati, kolikor hočeta, in nihče bi pred takimi časniki ne bil varen. — Porotnikom se je stavilo 36 vprašanj, na ktera so odgovorili večinoma neugodno za zatožence. Na to je sodišče prisodilo

Grafu 3 mesece, Otiču 2 mesece zapora, vsakih 14 dnej post, list zgubi kavcije 150 goldinarjev in mora nositi vse stroške. Zagovornik je uležil priziv ničnosti. — Iz te pravde sledita za urednike sledeča dva nauka: 1. Ako si v denarni zadregi (in kateri urednik bi to ne bil?), obrni se do g. Pacherja in on ti velikodušno pomaga; 2. ako ureduješ kak liberalni list v Celovcu ali Beljaku, ne napadaj nemško-narodnih gospodov, da ne boš zaprt, kakor bota Graf in Otič, rajši zmirjaj Slovence, tisti so krotke duše in še tožit ne grejo, ker pri sedanjih naših žalostnih razmerah niti upanja nemajo, da bi zmagali. Upamo, da si bo Otič ta dva nauka zapomnil, in potem se mu bo dobro godilo na Koroškem.

Iz Celovca. (Darovi koroške hranilnice.) Upravni svet koroške hranilnice je sklenil, letos zopet razdeliti precejšno svoto za dobrodelne namene, in sicer 58.560 gld. Med večjimi darovi naštevamo: za cesto ob Vrbskem jezeru 10.000 gld., za glavne delnice lokalne železnice v Rožno dolino 5000, za olepšanje farne cerkve v Celovcu 3000, za zidanje hiše za gluhoneme otroka 3000, za zidanje hiše za slepce 3000, zavodu za gluhoneme 1000, Celovškimi revežem 1500, strokovni šoli v Borovljah 1000, kmetijski družbi 1000, hiši za učiteljske pripravnike 1600 gld. Z manjšimi svotami so obdarovane razne šole, zlasti obrtne, nektre bolnišnice, dijaška podporná društva, sirotišnice, znanstveni in obrtni zavodi itd. Cerkev na Otoku je dobila 100 gld. Obdarovani bodo gotovo veseli, in tudi mi priznamo, da upravni svet hranilnice letos pri razdelitvi darov ni bil še preveč enostranski, kar dokazuje lep donesek za farno cerkev v Celovcu. Vendar se ne dá tajiti, da se hranilnica premalo ozira na kmete, kateri imajo pri njej največ denarja izposojenega, torej ima ravno od njih največ dobička. Cesta na južnem bregu Vrbskega jezera kmetom ne koristi veliko, sicer pa med vsemi darovi ne najdemo družega za kmete, ko tistih 1000 gld. za kmetijsko družbo, o katerih se pa še ne vé, kako jih bo družba porabila. Kmetje so pa pomoči toliko potrebni! V mnogih vaséh še nemajo brizgalnic; v drugih krajih imajo prav slabe občinske ceste, pa jih zavolj revščine ne morejo popraviti. Tu pa tam bi lahko hranilnica s par stotaki na pomoč priskočila.

Iz Otoka. (Še nekaj o nesreči na ledu.) Izvedel sem več kaj gledé žalostnega dogodka pri Stožirju in Vam naznanim, kar sem izvedel iz ust Ujčevega Šimana (vašega naročnika), kako je on gospo Schürjevo rešil: Drzal je on memo Stožirja v Vrbo. Gospa Šür, ktera je bila s svojo dekle in tremi otroci na ledu, vpraša Šimana: „Je li varno tu?“ Šiman odsvetuje rekoč, da je ravno tam zelo nevarno in gre svoj pot; pa ni bil daleč, začuje krik, in le še vtapljanje vidi; hitro se vrne, reši, kakor sem vam že prej pisal, gospo z jermenom in tudi srednjega otroka; dekle pa on ni več videl, bila je že kje pod ledom. Starejši sin „Friel“ je k sreči na eno ploščo leda priletel in je ravno že sam vun kobacal, ko Šiman pride. Najmlajši otrok ležal je že mrtev na ledu, ko je rešitelj priletel. Deklo so 14 metrov (ne 9) visoko vzdignili drugi dan; bila ni doma iz Feldkirchna, ampak iz Reichenaua, ona je hči bogatega posestnika „Richtarja“, a ni bila rada doma

čiti in je bila že utrujena, poklicala je sestrico k sebi in jo poučevala v pisanju, računstvu, krščanskem nauku in drugih vednostih. Tako se je sestrama nekaj mesecev še za silo dobro godilo.

Toda nesreča ne spi. V prodajalnici, za ktero je Marica delala, vnel se je požar in se grozno hitro razširil. Prej da so mogli kaj rešiti, zgorela je cela zaloga blaga; tudi strehe se je ogenj lotil, in plamen je švignil še na dve sosedni strehi; ukljub vsem gasilecem in njih brizgalnicam je tista hiša vsa pogorela, od sosednih dveh pa strehe. Maričin gospodar je bil popolnoma uničen in je moral svojo kupčijo pustiti. Marica je bila spet ob kruh, pomanjkanje se je vnovič začelo. Uboga Marica je plavala v solzah. Molila je noč in dan in prosila Boga za pomoč. „O moj Bog“, je večkrat zdihnila, „ne pozabi, kaj si obljubil, da hočeš sirotam biti oče in mati. Usmili se dveh sirot!“ Hodila je po cerkvah in tam dolgo ostajala, zatopljena v svojo molitev. Najraje je hodila v cerkev Saint-Germain-des-Prés. Redko je minul kak popoldan, da ne bi bila tam klečala pred podobo Matere Božje, ki se nahaja na prvem stranskem altarju tik uhoda. Skozi cele ure je tam klečala in ponavljala vedno iste besede: „Tolažnica žalostnih, usmili se mene in sestre!“

Nekega jutra, ko je spet dela iskala, pa brez uspeha, šla je spet v to cerkev in pokleknila po svoji navadi pred podobo Marije Device. Nikogar ni bilo več v cerkvi. Marica se ozre po klopéh pred seboj in zagleda na svoje začudenje na eni teh klopij zlato zapestnico, ki se je vsa lesketala od biserov in zlahtnih kamnov, v sredi pa je bil svetel demant, ki je bil najbrže mnogo tisoč frankov vreden. Pri

tem pogledu pa se je sirota na celem životu tresti začela; njene oči so postale temne: neka huda misel jej šine v glavo. Nepričakovana sreča jej ponuja velik zaklad, — treba je samo roko stegniti, pa ga ima! Pa ta misel kmalo zgine, deklica se prestraši sama sebe in zarudi v blede lice: boljša misel jej ogreje kakor blisk vse ude nakrat. Ona vzame dragoceno zapestnico, jo nese po sredi skozi dolgo cerkev in stopi v zagrad ali zakristijo. Našla je tam gospoda župnika, ki je imel ravno v zagradu nekaj opraviti. „Gospod župnik,“ mu reče, „našla sem to zapestnico v neki klopi. Gotovo jo je pozabila kaka imenitna in bogata gospa, kajti kolikor jaz poznam, je ta lišp mnogo tisočev vreden. V cerkev pa pridejo vsake vrste ljudje, zato se take drage reči ne smejo po klopéh valjati. Torej sem mislila, da najbolje storim, ako zapestnico k Vam zan-sem.“ Duhovnik je bil tako zavzet, da ni besede odgovoril, ampak obrnil se je na desno, storil par korakov in odprl duri svojega stanovanja. Pri tem je zaklical: „Gospod grof, izvolite semkaj stopiti!“ Grof B., čigar soproga je zapestnico v cerkvi pozabila, je prišel namreč že pred Marico v cerkev po dragoceni zaklad. Pa namesto da bi ga po klopéh iskal, šel je naravnost k župniku, ker si je mislil: „če je zapestnico našel nepošten človek, je itak več ne vidimo in je prazno, jo še dalje iskati; ako jo je pa našel pošten človek, zanesel jo je gotovo gospodu župniku, tam jo torej dobim.“

Ko grof ustopi in zagleda Marico ter zapestnico v njenih rokah, se je od veselja ves zganil. Kajti ta zapestnica je bila star in častivreden spominek njegove rodovine, zapuščina vojvode M., kateri jo je dobil od princa Kondejskega (de Condé). Če je bila

zapestnica že sama na sebi veliko vredna, ti spomini na prejšnje njene lastnike so njeno ceno še desetkrat pomnožili.

Ko je župnik deklici povedal, da je ta gospod grof B., in da je njegova gospa zgubila, ali bolje v cerkvi pozabila ta dragoceni zaklad, rekla je Marica proti grofu: „Srečna sem, gospod grof, da Vam zamorem nazaj izročiti ta dragoceni rodbinski spominek . . . tudi jaz sem nekdanj imela take rodbinske spominke . . .“

Pri teh besedah so jo solze polile in začela je ihteti, da ni mogla dalje govoriti.

To je grofa ganilo, in bil je radoveden, ktera skrita žalost deklico tlačí. Naprosil jo je, naj mu naznani svoje stanovanje. Ko si je zapisal ulico, hišno številko, nadstropje in številko na durih, vzel je zapestnico iz rok Marice, njej pa je v pest stisnil 25 cekinov, rekši: „To imate za danes. Jutri vas pa obiščem in bomo dalje govorili.“ Vsa slaba od začudenja in sreče je Marica obrnila svoj pogled na viš in se zahvalila Bogu za ta nepričakovani dar. V zavesti, da je za nekaj mesecev revščine rešena, hitela je Marica proti domu, da še svojo sestrico prej ko mogoče osreči s to dobro novico. Po dolgem stradanju in žalovanju ste si sestri danes privoščili dober dan, in ko ste jedli in pili, morala je Marica svoji sestrici stokrat ponoviti, kako lepa je bila zapestnica in kako prijazen je tisti grof.

Grof je ostal mož-beseda in drugi dan je s svojo soprogo počasi stopal na viš po stopnicah tiste hiše v ulici sv. Andreja, kjer je Marica stanovala. Ko pride do šestega nadstropja, zmanjkalo je stopnic, bil je že pod streho. Bliža se durim št. 4 in jih odpre. Pred seboj vidi malo podstrešno iz-

zraven mačehe in je torej očeta še dan pred nesrečo prosila, naj jo pri Stožirju pusti. Tudi ni, kakor sem vam prvobart pisal, dekla sani tiščala, ampak sama gospa, in dekla je le zraven šla. Prišli so ravno, kakor da bi moralo biti, na prostor, kjer so se spokle križale in se led lahko zdrobi. Ako bi le trohico na desno ali na levo bili vozili, bi se taka nesreča ne mogla zgoditi. Bilo je na nedeljo popoldne. Dobila je družina ravno prej nove lepe sani za na led; tiste poskusit, šli so vsi (mesto v cerkev) na led in v smrt. — Dobili bomo tudi novo pošto, ki bo vedno, tudi po zimi poslovala v novejši meznariji.

Iz St. Janža v Rožni dolini. (Odgovor dopisniku Beljaške „Deutsche Allgemeine Zeitung“ iz Rožne doline.) Cenjeni gospod urednik! Bil bi že prej Vam pisal, da bi še nekaj dostavil k Vašemu dostavku, kterege ste objavili pri popravku občine Svetnaves. Ali med tem se je neki dopisnik iz Rožne doline v „Deutsche Allgemeine Zeitung“ nad me spravil in mi je ob enem priporočil Knigge-jevo knjigo, da bi se poučil, kako moram spodobno občeavati z ljudmi. Jaz sem onega dopisnika takoj ubogal in po ono knjigo pisal v Ljubljano. Ali žalibog, one knjige iz Ljubljane nisem dobil. Pisal mi je neki ljubljanski knjigar, da se še ni čutila potreba, za Slovence Knigge-jevo knjigo izdati. — Zdaj pa k stvari. — Popravljalec trdi v drugi točki popravka (glej 5. št. „Mira“), da je bila seja, v kateri se je imelo sklepati o imenovanju častnih občanov, vsem odbornikom „kakor vedno“ naznanjena. Če je popravljalec odbornike k tisti seji tako, „kakor vedno“ sklical, potem sam pové, da ni vseh povabil. Kajti dné 20. sušca 1892 na primer nisem bil povabljen k seji, ko je občinski odbor sklepal, kakor sem slišal, o prav imenitni in važni reči, namreč o upe-ljanju učnega jezika na ljudski šoli v St. Janžu. Dalje nisem bil povabljen k seji, v kateri se je odobral in potrjeval občinski račun za leto 1892. in 1893. — V popravku (točka 5.) se mi tudi očita, da so zgubili posestniki v Svetni vesi po moji zanikernosti „leso“ pri občinski paši. K temu si pa usojam samo toliko opomniti, da tisti čas, ko sem postal jaz župan in vseh devet let mojega županovanja lese ni bilo, in ko sem prenehal županovati, je tudi ni bilo, in še zdaj je ni! Kje pa je potem zasluga Kirschnerjeva? Hudi jeziki pa pripovedujejo, da so posestniki Svetne vesi leso zgubili ob tem času, ko je prvič županoval neki g. Krassnigg in na Bistrici vladal rajni fužinski vodja Kazetl. Ali se g. Krassnigg tega ne spominja več? — V 6. št. „Mira“ ste prav dobro odgovorili dopisniku „Deutsche Allgemeine Zeitung“ iz Rožne doline. Dovolite mi pa, da še nekaj k onemu odgovoru pristavim. Dopisnik nekaj čveka o prelomljeni uradni skrivnosti. Kje se je tisti greh storil, da se je namreč uradna skrivnost razkrila, sicer ne vem, ali kako se varuje uradna skrivnost v občini, v kateri vladajo naši preljubez-njivi in napihnjeni nemškutarji in liberalci, to naj pové ta le slučaj iz Rožne doline. Prejšnji g. farni oskrbnik Dragotin Rous so naznanili c. kr. okraj-nemu glavarstvu, da se v St. Janžki fari (in takrat je že županoval g. Krassnigg) nahaja divji zakon, ter so prosili, da bi se temu očitnemu pohujšanju v okom prišlo. In ta uradna skrivnost se je tako

varovala, da sem imel najprej priliko o tej „uradni skrivnosti“ čitati v „Deutsche Allg. Zeitung“, v kateri se je pri tej priliki prav surovo udrihalo po g. Rousu, ki niso nič družega storili, kakor svojo dolžnost. Glejte, g. urednik, tako se tudi varuje „uradna skrivnost“ pri nemčurskih liberalcih. — Nehoté bi toraj dopisunu „Deutsche Allgemeine Zeitung“ na uho zašepetal: „Nikar ne hodite na solnce z maslom na glavi.“ — Kar se pa tiče mene kot „večnega kandidata“, ne smem pozabiti g. dopisniku povedati, da je še več raznih kandidatov, tako postavim so tudi večni kandidatje lekarne, so tudi večni študentje itd. Ali ne misli g. dopisnik tudi tako? — Da me imenuje dopisnik Beljaške Urše „Wühler und Hetzer“, za to se malo zmenim, kajti z imenovanim listom sva si že stara znanca. Kdor se poteguje za pravico in skrbi za občino, more biti „hujskač“ le v očéh šušmarja dopisov za Beljaško Uršo, ne pa v očéh vsakega poštenega občana. Naj se naši liberalci ne čudijo, da se slovenski odborniki tako branijo gg. Schütza in Kirschnerja kot častnih občanov. Branijo se jih kot Slovenci in kot katoličani. Posebno pa se branijo g. Kirschnerja, kateri je 20. svečana leta 1890. pri „črnem orlu“ v Celovcu, ko je koroški „Bauernbund“ priredil slavnost v spomin stoletnice smrti cesarja Jožefa II., izrekel te-le besede: „Duh cesarja Jožefa II. še živi; pa on je vjet: težka Rimska roka leži na njem; upati pa je, da bo kmečki stan te sponje (ketinje) zlomil.“ Čemu pa je takrat Kirschner hujskal zoper katoliško cerkev in zoper sv. Očeta? S temi besedami je Kirschner prav za prav hotel reči, da bi kmetje zapustili sv. Očeta, Rimskega papeža, in odstopili od katoliške vere ter postali odpadniki. In takšnega moža hočejo vzeti naši liberalci v našo občino za častnega občana? Kdor se pa temu ustavlja, je „Wühler und Hetzer“! Občani, prevdarite in potem sami sodite! — Hotel sem še več pisati, a moj dopis je itak že predolg, zato končam za danes. Upam, da visoki deželni odbor našo pritožbo kmalu reši in o tem bodem pisal prihodnjic, pri kateri priliki bodem pa jasneje govoril in tudi povedal, kako se naši nemčurji strogo ravnajo po naukih Knigge-jevih, tako, da je dné 25. svečana t. l. pri odborovi seji jeden surovež v mé hotel zagnati celó steklenico. — Do tega časa pa, da ste mi, g. urednik, zdravi. Ves Vaš

Martin Štih,

posestnik v St. Janžu in odbornik Svetinske občine.

Iz Spodnjega Roža. (Humberška cesta.)

Ko je v deželnem zboru g. deželni predsednik od-govarjal na pritožbe poslanca č. g. Gr. Einspielerja o prelozeni humberški cesti, rekel je, da je nova cesta prav dobra (?) in zidana prav tako, kakor so v obče zidane državne ceste. S tem odgovorom se je potolažil in zbog njega celó g. dež. predsednika pohvalil tudi poslanec Kiršner, ki je prej sam rekel, da cesta ni dosti vredna. Koliko je nova cesta vredna, se vidi sedaj. Skoro nihče ne vozi po njej, ker je slabo podzidana in navadno v tako slabem stanu, da se lahko konj in voz pogrezne v globokem blatu, ali pa vse vkup zdrkne v — Dravo! Sploh je vsa cesta tako preložena in zidana, da je res škoda lepega denarja, kterege je že in bode še stala! Če se bode cesta dalje preložila po sedanjem načrtu, zna se prigraditi lepega ali grdega dné, da jo čisto odnese Drava. In za take ceste se „za-

B. si jo je izvolil za nevesto, da je živela odslej v bogastvu in obilnosti. Po smrti blage grofinje B. je Marica dobila tisto dragoceno zapestnico, ki jo je tedaj v cerkvi našla in ktera jej je po Božji previdnosti prinesla toliko sreče.

Pavlina pa je vzela nekega stotnika od konjice in živi tudi v srečnem zakonu. Zadnjokrat sem obe videl v cerkvi Saint-Germain-des-Prés, kamor Marica iz hvaležnosti še vedno rada zahaja.

Iskrice.

Bogastvo ima manjšo ceno kot znanje; znanje varuje, bogastvo pa mora biti varovano.

Varuj se ljudij, kateri trpinčijo živali, posebno pa domačo živino. Kdor nima usmiljenja z živino, ga tudi nima s človekom.

Grenke so solze, ktere točijo stariši zavoljo malopridnih otrók. Ali veliko grenkejše so solze otrók, ki so od lastnih starišev zanemarjeni.

So razni gospodje na svetu. Ali pravi gospod se more imenovati le ta, kdor zna biti tudi go-spod sam nad seboj.

Boljše je, če je človek samotni, kakor v slabi družini.

Prevzetnost in nečimurnost ste hujši kot rev-ščina.

Pravo modrost najdeš v Božji besedi, v lastni skušnji, v občeavanju z dobrimi ljudmi in v branju dobrih knjig.

služnim“ možem postavljajo spomeniki!! Mislim, da je g. okrajni glavar napravil deželnemu predsed-niku s spomenikom ob prelozeni humberški cesti pre-sneto slabo uslugo in dvomim, da bi mu bil deželni predsednik za to posebno hvaležen! Ali kaj hočeš, ko se nekteri ljudje hočejo na vsak način osmešiti, če tudi na stroške drugih!

Iz Velikovca. (Otroški vrtec.) Nemški listi poročajo, da bo zloglasni nemški „šulferajn“ tukaj ustanovil otroški vrtec in tako onemogočil (?) slo-vensko šolo ter varoval „nemški“ značaj našega mesta! Šulferajn je že dovolil za to 400 gld. letne podpore. Za zidanje posebne hiše je dal občni nemški šulferajn v Berolinu (!) 2000 gld., po-družnica tega društva v Frankenbergu na Sakson-skem 150 mark, tukajšnji meščan Fr. Mettinger pa potrební prostor (1 oral)! Kakor drugod, bodo seveda tudi tú lovili v nemški otroški vrtec slo-venske otroke, jih tako ponemčevali in rešili na slovenski htléh ležečemu Velikovcu s tem „ne-mški“ (?) značaj! Je pa tudi tu zopet stara pesem, da se pri nas dela propaganda za nemštvo in za blaženi „rajh“ večinoma le z nemškimi (pruskimi) markami!! Sevé je vse to liberalnim listom čisto prav in hvalijo darežljive brate svoje, ki imajo srečo, nositi proslavljeno „pikhavbo“; ravno tisti listi pa se vedno repenčijo čez ruske rublje, katerih še nikoli videli nismo!! Naj bi se vendar enkrat poprijeli za svoj nos in pometali pred svojim pragom taki — „avstrijski patrioti“! — Svoje rojake pa opozarjamo, naj nikar ne hodijo na limanice naj-hujšim našim nasprotnikom in naj ne pošiljajo slo-venskih otrók v šulferajnski vrtec, kjer se jim bo jemala národnost in vera! Za Prusijo vzgajati se zdaj še ne damo!

Iz Globasnice. (Odgovor dopisunom Be-ljaške „Deutsche Allgemeine Zeitung“.) Gotovo ste brali, gospod urednik, v znanem Belja-škem listu v št. 13. in 19. poročila o „izjemnem stanju“ v Globasnici. Gotovo ste tudi takoj uga-nili, da na celej stvari ni resnične dlake, ampak da govori iz tistih dopisov le jezica naših nemšku-tarjev, ktere boli, da niso gospodarji v občini. Nek nemško misleči gostir se posebno spodtika nad na-redbo c. kr. okr. glavarstva, da morajo biti gostilnice ob desetih zvečer zaprte. Njemu in dru-gim so menda ušli iz spomina pretepi zadnjih let. V zadnjem času se je, hvala Bogu, sicer na bolje obrnilo; pa kdo vé, če bi se bilo brez te naredbe. Tudi mi nismo prijatelji prestrogega policijskega nadzorovanja, kjer ni potrebno, in kjer so ljudje že sami mirni; ako so pa nemirni in ne-spametni, je strogost le koristna. Odkar je ta na-redba v veljavi, so zginili tako imenovani „plavi pondeljki“, kar je gotovo v korist gospodarjem in delavcem. Če so se pa prav prejšnje čase kake nerodnosti godile, vendar segajo dopisniki Belja-škega lista (njih je namreč več) predaleč, ako pravi-jo, da so Globasniški fantje daleč okrog kot pre-tepači znani. To pa že ni res; tepeži se prigradijo povsod, morda drugod še večkrat, ko pri nas. Be-dasto je tudi pisanje, da so fantje od slovenskih rodoljubov nahujskani. Mi rodoljubi smo le veseli, če so fantje pametni in mirni. Več odgovarjati se nam ne zdi vredno.

Iz Štebna pod Juno. (Mi smo mi!) Tako si misli gospod c. kr. poštni upravitelj v Globasnici, sicer bi ne mogel tako mogočno in samovoljno s strankami ravnati, kakor naslednji slučaj kaže. Došlo je 12. sušca t. l. za neko stranko v Štebnu denarno pismo; poštar je to tej stranki ustmeno naznanil. Ker stranka drugi dan ni mogla sama na pošto iti, je poslala svojo polnoletno, poštarju dobro znano hčer. Ko je ta prosila, naj se jej denar izroči, je poštar odgovoril: „Denar je za mater, oni morajo sami po njega priti; ker so oni tako fajn in se pustijo pri »Slaviji« zavarovati, bom pa tudi jaz tak.“ Na odgovor, da so mati bo-lehni in da ne morejo priti, je rekel: „Tedaj naj pa pismeno dajo, da Vam smem denar dati.“ In res, ni dal ne denarja, ne recepisa. — Sedaj pa vprašamo: Kje stoji zapisano, da sme poštar ktero-koli stranko brez vsakega vzroka pred se tirjati? Zakaj ne pošilja vsaki stranki o došlem denarju ali blagu oddajni recepis in zakaj ne izroči blago ali denar tistemu, kateri pravilno podpisani recepis pri-nese? Kdo daje poštarju, ki je ob jednom zavarovalni agent, pravico, da sme komu, ki je pri njemu neljubi zavarovalnici zavarovan, to pri pošti ob-čutiti dati? Dalje prosimo za pojasnilo: Kje stoji posebno to zapisano, da mora prejemnik po bolj težke pošiljatve, ktere so v Globasnico adresirane, v Dobroves iti, in ako jih je poštni sluga res do Globasnice prinesel, da se potem stranki svetuje, naj se za to slugi primerna odškodnina daje?

Iz Rude. (Nov križev pot.) Tretjo postno nedeljo dné 25. svečana smo obhajali v naši farni cerkvi redko slovesnost. Blagoslovil se je namreč nov križev pot, kterege so farmani s prostovoljnimi darovi napravili. Neki dobrotnik iz Grebinjske fare daroval je v ta namen 20 gld., za kar se mu lepo zahvalimo. — V slovesni procesiji med zvonjenjem

bico, na tleh eno slamnato blazino in dva stola. To je bila vsa oprava; da bi bila Marica še tisti dan, ko je cekine dobila, kupila vsaj mizico, si ni vzela časa; namenjena je bila danes to storiti. Pač še nismo našli vse hišne oprave: na eni steni je vi-sela podoba gospe Barthelon, matere sirot, nad njo pa oljkina veja od cvetne nedelje; na drugi steni pa je bila na platno slikana podoba očeta sirot, stot-nika Barthelona, kako na konju sedi.

Grof in grofinja se začudita veliki revščini, ki jo tu pred seboj vidita. Na to obrne grof svoje oči na podobo konjika in vpraša: „Kdo pa je ta častnik?“

„To je najin oče,“ reče Marica, „ki je umrl v bitki pri Borny, prestreljen skozi prsi, stotnik Bar-thelon!“

Pri teh besedah se grofu zasvetijo oči; kajti on je bil upokojen general in je stotnika Barthelona dobro poznal. Bila sta skupaj v bitkah pri Solferini in pri Maženti. Pri Palestri pa je Barthelon gene-ralu grofu B. celó življenje rešil, ker je še pravo-časno pomoč pripeljal, ko je bil general že od vseh strani od sovražnikov obkoljen. Pogledal je zdaj podobo bolj natančno in vzkljnil: „Ja, v resnici, to je moj prijatelj Barthelon!“ Solze so mu stopile v oči, podal je deklicama roke in ju stisnil k sebi na prsi, rekoč: „Kar sem Barthelonu hvale dolžen, hočem poplačati na njegovih otrocih!“ Tudi grofinja je bila vsa ginjena, ko jej je grof vse po-vedal, kako sta z očetom teh deklic v vojski tovarša bila in kak plemenit človek je bil ta Barthelon. Prosila je grofa sama, naj za te sirote skrbi, ker ima premoženja dovolj.

Marica je čakala veliko srečo. Edini sin grofa

in streljanjem neslo je 14 mladeničev, spremljanih od belo oblečenih deklet, posamezne podobe iz farovža v cerkev. Tam so imeli č. g. P. Clarus, frančiškan iz Maribora, lepo pridigo, v kateri so v lahko razumljivih in vnetih besedah pokazali, da je pobožnost križevega pota že silno stara in koristna grešnikom in pravičnim. Naj bi tedaj novi križevi pot ne bil samo olepšava za cerkev, ampak tudi studenec mnogih milostij za farmane. Po pridigi so omenjeni gospod pred altarjem blagoslovili podobe in križce, blagoslovljene podobe so se obesile na steno in pred vsako postajo se je molila primerna molitev križevega pota. Potem je bila péta sveta maša, in s Te Deum ter zahvalno pesmijo se je sklenila ta lepa slovesnost. Podobe so čedno naslikane, iz zaloge g. Ludovika Kottala na Dunaju, in ne predrage.

Iz Guštanja. (Preseljevanje v Ameriko. — Samomor.) Nekdo je pisal v „Mir“ šte. 5, da se hoče več družin od tukaj preseliti v Ameriko. Pa to ni res. Samo dva sta tako nestrpljiva, da si želita še več sreče, čeravno imata tukaj svoje hiše in dober zaslužek. Kdo vé, ali se ne bodeta kesala! — Obesil se je tukaj fužinski delavec Šim. Kraiger. Ljudje so govorili, da zavoljo žganja. To pa ni res; obesil se je zjutraj, ko je bil še trezen, in sicer zavoljo tega, ker je bil od boljše plače na slabejšo prestavljen in si ni več upal preživiti svojo družino.

Iz Ljubljane. (Vabilo slovenskim pisateljem.) Leta 1893. v Ljubljani umrli trgovec g. Anton Knez je v svoji oporoki postavil „Slovensko Matico“ za svojega glavnega dediča ter ji naročil, naj iz dohodkov njegove ustanove izdava ceno zabavno in poučno knjižnico, v kateri naj bi se tiskali v strogo národnem duhu, na podlagi katoliške vere, toda v svobodomiselnem zmislu pisani spisi. Ker Matica namerava letos pričeti z izdavanjem Knezove knjižnice, obrača se s tem vabilom do vseh slovenskih pisateljev, prijazno jih prosé, da bi jo v ta namen blagovoljno podpirali ter ji poslali primernih spisov. Dasi Matica razven prevodov rada vsprejme vsak daljši ali krajši izvirni spis, ki se ujema z ustanovnimi določili, vendar poudarja, da bi posebno dobro došle zlasti povesti, poljudno pisane, v prvi vrsti srednjemu stanu namenjene razprave zemljepisne, zgodovinske in prirodznanke vsebine, životopisi, popotne črtice, slike iz domoznanstva in sploh vsakovrstni spisi, če le ugajajo zgoraj navedenim pogojem. Tiskovno polo bode Matica pisateljem plačevala po 24—40 gld. „Slovenska Matica“ sicer rada vsprejme vsak primerni spis, kedarkoli se ji pošlje, vendar prosi slovenske pisatelje, da bi vsaj do 1. mal. srpana t. l. blagovoljno poslali rokopisov, o katerih želé, da bi bili tiskani v I. zvezku Knezove knjižnice.

Za predstojništvo „Slovenske Matice“:
Fr. Levce, Evgen Lah,
predsednik, tajnik.

Iz Ljubljane. (Družba sv. Cirila in Metoda) je od 12. do 28. svečana prejela te-le darove: Iz zapaščne velikega svojega dobrotnika dr. L. Čučka, še 1100 gld., torej v vsem 3800 gld.; slavni deželni zbor Kranjski je, skrbé za slovensko solstvo in nadaljujoč svoje plemenito delovanje v tem smislu, odločil družbi tudi za l. 1894. uprav veliko podporo — 1000 gld.; slavno uredništvo „Slov. Naroda“ je izročilo 15. zbirko kronskih darov, nabrane od 1. do 31. prosinca, v skupnem znesku 272 gld. 60 kr. — Pokroviteljice so postale: Sl. posejilnica v Mariboru (v drugič), ki nam je poslala za l. 1894. dovoljenega darú 100 gld.; sl. možka podružnica v Kranju, ki je poslala meseca malega srpana 1893 l. ostalih 30 gld. pa sedaj, in vas St. Vid na Dolenjskem. Za zadnje imenovanih pokroviteljin so poslali vrli St. Vidski rodoljubi 213 kron; darovali so pa: Več gostov v gostilni g. Kunsteka v raznih prilikah 67 kron, g. Slivnik podobo sv. Cirila in Metoda, ki se je prodala za 20 kron, gg. dr. Fr. Podobnik 16 kron, Anton Medved 15, Ivan Čebašek 14, Vinko Slivnik 12, dež. sodn. svetnik Iv. Vencajz 10, dr. R. Repič 8, A. Kunstek 6 kron, J. Lavrič, A. Liberšar, J. Marinčič po 4 krone, J. Klemenčič, J. Končina, A. Lesjak po 2 kroni. A. Kolesa, J. Korban, J. Kremžar, A. Krašovec, J. Kristan, K. Pikel, A. Seliskar, J. Zajec po 1 krono, gospe in gospodične: R. Eržen, J. Fortuna, R. Gorec, J. Hribar, N. Kremžar, J. Kristan po 1 krono, Z. Krsnik 2 kroni 4 v., F. Kunstek, M. Oven, K. Pikel, A. Repič po 1 krono, več drugih 1 krono 80 vin., gg. izven St. Vidске župnije: J. Poljanec s Krke 2 kroni, A. Adamič iz Grosupljeja 1 krono, J. Hočevar in J. Thle s Krke 1 krono 16 vin. in H. Povše s Krke 1 krono. — Iz g. dr. Skofičeve zapaščne smo prejeli še 50 gld. Dalje so nam naklonili: Sl. posejilnica v Sinčevsi na Koroškem 20 gld., g. notar S. Pirnat v Zatični 16 gld. 44 kr., ki sta jih nabrala g. pošiljatelj in g. Jože Škupa pri predpustni veselici v gostilni Fricvi v Zatični od Višnjakov, Zatičanov in St. Vidcev; sl. kmetska posejilnica v Tinjah na Koroškem 5 gld., č. g. Ivan Volk, kaplan v Skocijanu 4 gld. 37 kr., kot dar vesele družbe, in č. g. župnik upravitelj Fr. Boncelj v Dražgošah 1 gld. 70 kr. kot vsakoletni dar tamošnjih udov družbe sv. Mohorja. Rojaki! Da bi se nas spominjali tako požrtvalno tudi drugi javni zastopi, kot še nas sl. deželni zbor kranjski, da bi nam nebesa naklonila več takih dobrotnikov, kot sta ranca dr. L. Čuček in dr. Skofic, da bi naše podružnice gostje se oglašovale kot pokroviteljice, da bi naša mesta, trgi in vasi posnemali vas St. Vid na Dolenjskem, naši denarni zavodi pa vrlu Mariborsko posejilnico, zacelili bi marsiktero rano pri našem solstvu, rešili bi še katero stotino slovenskih otrok in jo ohranili veri, cesarju in domovini. V to pomozí Bog!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Iz Ljubnega na Gorenjskem. (Redek slučaj.) Pri nas sta nanaglom umrla zakonska France in Jera Skorčič. V teku četrt ure sta preminula in položili so ju skupaj na mrtvaški oder.

Živela sta v lepi zakonski ljubezni 41 let ter izgojila šestero otrok, ki so jima bili v veselje in tolažbo. Prihajali so iz daljnih krajev obiskat očeta, ki je že dolgo bolehal. Nazadnje zbolela je tudi mati za hudo pljučnico, in Bog je tako naredil, ker sta si bila vedno zvesta v življenju, da ju tudi smrt ni ločila. Pogreba udeležilo se je mnogo ljudstva od blizu in daleč, in sleherni je tužno zdihnil: Naj v miru počivata!

Iz Dunaja. (Državni zbor. — Volilna reforma.) Poslanci so nekaj časa spet zbrani v naši lepi zbornici in gospóda si beli umne glave, kako — naj najboljše porabijo „dragi“ čas. Dokler namreč proračunski odsek ne zgotovi svojega dela, ni mogoče pričeti s proračunsko razpravo in dovoliti po več ali manj duhovitih govorih ministerstvu tisto ogromno število milijonov, ki je plačata kmet in mešan za naš „oboroženi mir“. No, ker torej za tiste govore še ni prišel čas, ima zbornica komaj vsaki četrti dan kako sejo. Dela bi bilo sicer zadosti: predlogi poljedeljskega ministra, tiskovni zakon, kazenski zakonik, nova davčna postava, nov volilni red — vse treba rešiti. Pa zbornica si misli: le počasi naprej! Od vseh teh predlogov pride težko kak v obravnavo, kajti gospóda se bojé, da bi se pri tem ne sprli med seboj in da bi ne splavala hvalisana koalicija po vodi. Z „nepolitično politiko“ pač ni mogoče vladati in mesto dela za „gospodarski blagor“ države vidimo „spanje pravičnega“. Niti strah pred bombami, — če tudi bi bile napolnjene le z žaganico, kakor nedavno v ogerski zbornici — niti ta strah ne moti koalirane spanca. Ministri odgovarjajo — čudno! — za kratek čas na interpelacije, — kakor se jim najbolje zdí. Treba bi bilo, da pride kaj novih elementov v ta zaduhli zrak, treba nam novega volilnega reda. Ministri se sicer že posvetujejo z načelniki „velikih“ strank o „vodilnih načelih“ novega volilnega reda. Kar se pa sliši o teh načelih, je za nas koroške Slovence žalostno — jako žalostno. Napraviti hočejo k štirim že obstoječim vrstam (kurijam), še peto, ki bi dobila baje 43 poslancev — za Koroško enega!! V peti vrsti ali kuriji bi volili delavci po tovarnah, kolikor jih tam stalno prebiva, zna pisati in brati, in podčastniki, ki so pri vojakihs doslužili svoja leta. Med te delavce pa hočejo potisniti tudi še vse davkoplačevalce, ki plačajo manj kakor 15 gld. davka. — Taka volilna pravica bi bila pač po sreču nemških liberalcev. S tem bi se utrdila njih moč; njih „posestvo“ („Besitzstand“) — kakor je krivično — bilo bi jim tudi za bodočnost zagotovljeno, tembolj, ker ostanejo volilni okrajzi razdeljeni kakor do sedaj. Da se poljski plemenitaši ne bodo upirali tem določbam, je gotovo, ker itak nimajo srca za svoj ubogi, tlačeni národ. — Bodo se pa mogli konservativci ž njimi sprijazniti, to je drugo vprašanje. Hohenwartu sicer v zadnjem času ni zapati. Koalirane stranke bodo pač odlagale take prenapredbe, dokler bode mogoče — ni bilo treba, da je dr. Ferjančič to še posebej zahteval, — pa kdor malo natančneje opazuje gibanje delavskih krogov, vidi, da je ta koalicijski mir tišina pred nevihto. Nemško-liberalni mogotci so že dosta dolgo izkoriščali avstrijske národe — vsaka sila do vremena.

Politični pregled.

V proračunskem odseku državnega zbora je na vprašanje slovenskega poslanca prof. Šukljeja odgovarjal učni minister vitez Madejski. Rekel je, da je vlada pripravljena, v Kranju ustanoviti ne samo nižjo, ampak celo, osemrazredno gimnazijo (latinske šole), in da se vrše že dotični dogovori in sicer v tem smislu, da se od mesta ne bo zahteval tolik donesek, kakor je bil prej govor. Gledé slovenskih paralel v Celju pa je rekel, da je vlada čakala, kako se bodo obnesle paralelke v Mariboru. Ker je o tistih poročilo ugodno, pozvedel bo minister o razmerah v Celju, in ker je upati, da bo tudi od tam poročilo za slovenski pouk ugodno, naredile se bodo potem slovenske paralelke za spodnje štiri razrede, ali pa se bo ustanovila posebna slovenska spodnja gimnazija. Šuklje se je ministru zahvalil za ta ugodni odgovor, liberalni nemški poslanci pa so bili vsi osupnjeni. Stürgkh, Bareuther, Heilsberg in Menger so po vrsti govorili zoper slovenske paralelke in rekli, da se morajo Celjske latinske šole Nemcem ohraniti. Zavolj teh šol se je Celjskih in sploh štajerskih nemškutarjev in prenapetih Nemcev lotila velika groza. Bojijo se, da bo konec nemštva v Celju in na spodnjem Štajerskem, ako se Slovincem dá njih pravica do slovenskih šol. Ti spodnještajerski Nemci tedaj sami priznajo, da ne morejo drugače živeti in se ohraniti, kakor samo s tem, da se Slovincem krivica dela in da se tisti siloma ponemčujejo. To krivico, ki jo Slovincem nakladajo, imenujejo „deutschen Besitzstand“ (nemško lastnino); to je tedaj en kos „nemške lastnine“, da se Slovincem

sila in krivica dela. Tudi Celjsko gimnazijo štejejo med „nemško lastnino“, akoravno je to grda laž; saj je ne uzdržujejo Nemci sami, ampak cela država, kterej tudi mi Slovenci davke plačujemo. Sicer pa smo mi Slovenci še tako krotke in dobre duše, da Nemcem pustimo Celjsko gimnazijo, da ne bodo mogli reči, da jim je kdo kaj vzeli; mi smo tudi s tem zadovoljni, da se za slovenske dijakke ustanovi posebna slovenska gimnazija. Vendar pa prevzetni nemški „cartelčki“ tudi s tem predlogom niso zadovoljni, kajti njih zavist in sovraštvu proti Slovincem sega tako daleč, da jih že vse boli, ako vidijo, da se Slovincem kaka drobtinica vrže; ako se Slovenci ne zatirajo, s tem, pravijo, se Nemcem krivica dela, kajti Nemeč je po njih mislih za to rojen, da Slovenca zatira, Slovenec je pa rojen, da trpi in svojemu nemškemu gospodarju pokorno hlapčuje. Poslali so k ministru deputacije iz Celja in Gradača, ktere so ga prosile, naj nikakor ne dovoli slovenskih latinskih šol v Celju. Tudi nemško-liberalni listi strašno stokajo, kakor bi se že svét podiral, in grozijo, da bodo tej vladi vso prijaznost odpovedali, ako slovenskim željam zastran Celjskih šol ustreže. Bati se je, da se bo učni minister res ustrašil tega nemškega krika, posebno če mu bodo še drugi ministri, kakor Plener, Wurmbbrand in Bacquehem strah delali, in da potem ostane vse pri starem. Omeniti je treba, da je na spodnjem Štajerskem samo kakih 40.000 Nemcev in nemškutarjev, nasprotno pa blizo 400.000 Slovincov, torej desetkrat več. Kako pa je s srednjimi šolami? Nemci imajo višje gimnazije v Celju in Mariboru, višo realko v Mariboru in spodnjo gimnazijo v Ptujem. Slovenci pa, ki jih je desetkrat več, imajo samo slovenske paralelke na štirih nižjih razredih Mariborske gimnazije, sicer pa nimajo nobene slovenske srednje šole. Da se ta krivica še dalje ohrani, to hočejo Nemci in to imenujejo svojo „nemško lastnino“. Zdaj pa učijo, da je prvi pogoj koalicije, na katero se naslanja sedanja vlada, da se nihče ne sme dotakniti „nemške lastnine“, videli smo pa in čujemo vsaki dan, da je to „nemška lastnina“, da se ohranijo in za prav spoznajo vse stare krivice, ki jih morajo Slovenci trpeti; iz tega bo pač vsak razvidel, kaj je vredna „koalicija“ in njen program. — Slovenski poslanec Klun in tovariši so vprašali pravosodnega ministra, ali hoče skrbeti za to, da bodo sodnijski zdravniki v slovenskih krajih zmožni slovenskega jezika. — Zadeva Spinčičeva se bo z lepa poravnala; dobil bo primerno pokojnino. Ta zaslužni profesor in hrvatski rodoljub je bil namreč od ministra Gauča po nedolžnem iz službe djan, namreč zavolj nekega domoljubnega govora, kjer ni bilo besedice rečene zoper Avstrijo ali cesarja. Drugi poslanci so se za Spinčičeva potegovali in zahtevali, naj se mu služba nazaj dá. Novi učni minister Madejski je tudi sprevidel, da se je Spinčiču krivica zgodila, zato hoče stvar z lepa poravnati v zadovoljnost Spinčičevo. — V Brnu na Moravskem bo letos katoliški shod. Tudi hočejo na Moravskem ustanoviti katoliško vseučilišče s češkim učnim jezikom; v ta namen že pridno denar nabirajo, največ pri duhovnikih, ki so tam zelo vneti in darežljivi za katoliško stvar. — Na Ogerskem je liberalna vlada priredila veliko komedijo. Katoliški shod, kjer se je zbralo 20.000 možakov, da so protestirali (ugovarjali) zoper civilni zakon, hoteli so liberalci, Judi in prostozidarji z vlado na čelu v senco postaviti. Zato so z vladno pomočjo in državnim denarjem zbobnali veliko število razne sodrge v Pešto, da bi se ta množica izrekla za civilni zakon, kakor ga Judi hočejo. Ljudem na deželi se je dala prosta vožnja po državnih železnicah do Pešte, in tam so še zastoj jesti in piti dobili. S to vabo so privabili kakih 21.000 ljudij iz dežele, največ Judov. Tem se je v mestu pridružila vsa druhal, kar je tako mesto premore, ki šteje skoraj pol milijona ljudij, in tako se je nateplo na določeni prostor kakih 50.000 ljudij obojega spola, vsakega stanu in vsake starosti. Nosili so nekteri zastave, pa malo so se zmenili za civilni zakon, rajši so čeli čas kričali: „Eljen Košut!“ Tega puntarja, ki je hotel našemu cesarju ogersko krono vzeti, so na tem shodu največ proslavljali in častili, in s tem se je pomazala tudi sedanja ogerska vlada, ker je ona največ pripomogla do tega shoda. Sploh je znano, da se je Košut izrekel za civilni zakon, in zato tudi njegovi pristaši podpirajo sedanjo ogersko vlado, kar jej gotovo ne dela časti. Stvari na Ogerskem se res čudno razvijajo.

Na Angleškem je vlado prevzel lord Rosebery. On je sicer Gladstonov pristaš, pa Ircem ni tako naklonjen, kakor je bil Gladstone; zato se je bati, da bo vsa homerule-postava, ktera bi imela Ircem svobodo prinesiti, v vodo padla. — Laška vlada je nižala obresti od svojih državnih zadolžnic (obligacij). S tem so dobili močno klofuto tudi bogati Tržčanani, ki niso marali za avstrijske zadolžnice, ampak so rajši kupovali laške, seveda iz golega „patriotizma“ (pa ne avstrijskega). — Fran-

coski učni minister Spuller je v imenu cele vlade izrekel, da vlada ne misli več preganjati katoliške cerkve in duhovnikov, nasprotno želi s katoličani v miru živeti, ker tudi poveljar katoliške cerkve papež Leon XIII. francoski republikli le dobro želi. Ta izjava je hudo spekla radikalne, brezverske poslance, da so kar po konci skakati začeli. Na to pa je nek drugi minister potrdil besede Spullerjeve in se izrazil v enakem smislu. Radovedni smo, ali bo francoska vlada besedo držala. Izgredi besnih anarhistov pač jasno dovolj pričajo, kam pride človeška družba brez vere; zato se ni čuditi, da se je tudi francoskim državnikom v glava svitati začelo.

Gospodarske stvari.

Hranjenje jaje. Kakor znano, kokoši ne ne-sejo vsak letni čas, tako da nimamo vedno svežih jajc. V kuhinji pa so jajca vse leto neobhodno potrebna. Ono malo jajc pa, kar jih kokoši zležajo v zimskih mesecih in med goljenjem, ne zadostuje niti približno našim potrebam. Zato moramo o pravem času skrbeti, da si jih pripravimo tudi za tiste čase, kedar kokoši malo nesó. Toda paziti moramo, da jih hranimo tako, da nam ostanejo kolikor možni sveža. Že dolgo in še danes najnavadnejši način jajca hraniti je ta, da se položé v apnen belež. Ta je v tem oziru dober, ker jajce v njem ne more svoje vlage izhlapiti, nič zraka vsrkati, torej tudi ne more vsprejeti kaj takega, kar bi povzročilo gnjilobo; sicer pa apno tudi že samo na sebi gnjilobo ovira. Taka jajca ostanejo mesece dolgo deloma dobra za večino kuhinjskih potreb, to se pravi za tako porabo, pri kateri izgube posamezna jajca v zvezi z veliko množino druge tvarine svoj neprijetni duh in okus. V apnenem beležu hranjena jajca namreč nimajo dobrega duha in okusa. Jajčniki (jajčni kolači) iz takih jajc, fino pecivo, za katero se porabi mnogo takih jajc, ali pa mehko kuhana jajca, ki so se hranila v apneni kaši, niso užitna.

Zaradi tega so si že dolgo prizadevali, da bi našli boljših sredstev. To prizadevanje sicer ni bilo brez uspeha, a vendar je staro, pa malo priporočljivo hranjenje v apnenem beležu še vedno najbolj v navadi.

Dovoljujem si torej znova opozarjati na sredstvo, katero so rabili že Rimljani, in to je kuhinjska sol. Pozneje se je to sredstvo izgubilo, dokler ga ni za rejo perutnine zaslužni živinozdravnik Marió-Didjé (Mariot-Didieux) poskusil uporabiti. Njegova uporaba se opira na obe lastnosti kuhinjske soli, namreč jajca v nji varovati pred izhlapenjem in pred pristopom zraka, ob enem pa tudi obvarovati jih gnjilobe. Proti kuhinjski soli govori le ta njena lastnost, da vsrkava preveč vlage, in dalje to, da dobé v njo vložena jajca nekoliko slan okus, ki se le preveč pozna, kakor hitro je postala sol vlažna. Treba je torej rabiti le popolnem suho sol ter jo med hranjenjem jajc kolikor mogoče varovati pred vlago. To se zgodi, ako dotična posoda ne prepušča zraka ter se hrani na kakem suhem kraju.

Z ozirom na te potrebe se priporoča tako-le ravnanje: Vzame se lesen zaboj, pri katerem je dno z vijaki privito, in se mu pokrov na isti način lahko pritrdi. Potem se ogelni stiki, dno in stene zaboja oblepijo s papirjem. Notri se nasuje sklad suhe, precej drobne soli; na njo se vloži plast jajc tako, da se drugo drugega ne dotikajo ter da stojé po koncu, s topim koncem navzdol. Med in nad jajca se nasuje soli, da se dobro pokrijejo. Potem pride druga vrsta jajc, na nje zopet sol itd., dokler ni zaboj poln in zgornja vrsta jajc zopet s soljo pokrita. Nazadnje se privije pokrov, na kterega se za-piše: „zgoraj“. Zaboj se hrani v suhem prostoru, ki ostane pri vlažnem vremenu dobro zaprt, pri suhem pa se prezračuje.

Paziti se mora, da se zaboj z jajci ne postavi na stranico, kjer bi potem jajca ležala, ne pa stala; pri tem bi se rumenjaki vsled useda lahko prijel na lupino.

Ako hočemo jajca rabiti, obrnemo (ako nismo vseh jajc na enkrat vložili, ampak se je to večkrat zgodilo) zaboj tako, da pride dno in ž njim najprvo vložena jajca na vrh. Potem se jajca lahko počasi rabijo.

Pri poskusu Marió-Didjé-ja ohranila so se v soli hranjena jajca sveža deset mesecev, ne da bi bila veliko izgubila na svoji teži. Toliko bolj smemo pričakovati, da se meseca velikega srpana vložena jajca ohranijo do začetka sušca in še dalje za uporabo. Za jesen pa, ko dobivamo malo jajc, priporoča se, da se vlagajo jajca že v pomladnih mesecih, kedar kokoši najbolj nesó.

Razun ravno omenjenega načina hraniti jajca, poznamo še druge, ki pa niso rabljivi; le namazanje jajčne lupine z mastjo zasluži priporočila. Mast namreč zapre luknjice v lupini in ohrani jajca, ker ne morejo čisto nič izhlapiti in ker ne more v nje prodreti zrak. Ta način bi torej bil izvrstno sredstvo, če bi se jajca lahko namazala še sveža. To

pa je le mogoče, ako hoče tisti, ki ima kokoši, vsak dan posebej na ta način shraniti iz gnezd vzeta jajca. Ako pa so jajca nekoliko dni stara, potem je že toliko izhlapelo iz njih in toliko zraka prišlo vanje, da je bolje uporabiti kak ovoj, ki ovira gnjilobo, kakor pa mazanje z mastjo. Eдино rabljiva mast je vazelina, ker je brez okusa in brez duha ter ne postane žaltava (žarka). „Kmet.“

Novičar.

Na Koroškem. Na Koroškem imamo 367 ljudskih šol in 749 učiteljev. Otroških vrtcev je 7. Najpotrebnejši je med njimi menda oni v Velikovecu, kteremu so poslali Saksonski Nemci 150 mark, t. j. 90 gld. podpore. — Prošt v Dobrlej vesi, vč. gosp. Janez Marinič, so odpotovali dné 5. t. m. v sveto deželo. — Na Otoku pri Vrbskem jezeru dobijo še to vigréd lastno pošto. — Celovško pokopališče pri Št. Rupertu hočejo razširiti, oziroma prirediti nov mirodvor na zapadni strani ceste, ga obdati z zidom in postaviti vanj malo kapelico, kar vse bo stalo okoli 16.000 gld. Vrh tega pa mislijo še na severu od mesta napraviti čisto novo pokopališče, za katero so stroški proračunjeni na 48.000 gld. — „Bauerntag“ bo dné 8. mal. travna v Grebinju. Slovenci, ne hodite tje! — Voz se je prebrnil zdravniku dr. Čavkotu, ko se je vozil iz Slov. Plajberga. Gospodu pa se k sreči ni veliko zgodilo. — Pri Stolčniku v Volinjah pri Prevaljah je neki berač čez stopnice padel in se ubil. — V Abrijah pri Galiciji je zmrznil krojač Winkler. Hodeč po noči po neki stezi iz Apač proti domu je padel v brezno in se tako pobil, da je obležal in pri tem je zmrznil, ker ni bilo nikogar blizo, da bi ga kam pod streho zanesel. Zapustil je vdovo in dvoje malih otrok. — Hranilnica in posojilnica v Klečah izvrstno deluje. V prvih dveh uradnih dnéh imela je čez 5000 gld. prometa. Vlog ima zdaj že nad 18.000 goldinarjev, če tudi znani rogovileži na vse mogoče načine proti njej rujejo ter jej nasprotujejo, kjer le morejo. Možje, ki so se temu koristnemu zavodu na čelo postavili, so nam porok, da bode ta zavod s časom postal prava opora kmetskemu stanu tamošnjega okraja, ker v njegovo pomoč je bil prav za prav osnovan.

Na Kranjskem. „Izvestij“ kranjskega muzejskega društva je izišel prvi letošnji sešitek. — V Planini dobijo telegrafsko postajo. — Hranilnica v Novem mestu je dovoljena. — Družba sv. Cirila in Metoda je izdala svojo 10. knjižico, ki se imenuje „Igre in pesmi za ljudske šole“. — Učno ministerstvo je podarilo kranjskemu muzejskemu društvu 200 gld.

Na Štajerskem. V hosti pri Lembahu našli so ustreljena mladega moža in mlado dekle. Oba sta bila čedno oblečena. Sedaj se je izvedelo, da je samomorilecema ime Rudolf Šning iz Norinberga in Pavla Felser iz Simbacha. — V Pečnici pri Celju je drevo ubilo 46 letnega drvarja Blatnika. — V Celju je upokojeni uradnik Sever z ženo in hčerjo jedel neko močnato jed. Na to so vsi trije zboleli in umrli. V jedi se je našel strup arzenik.

Na Primorskem. Nemška cesarica z otroci je došla v Opatijo. — Slovenski veletržec g. Fr. Kalister podaril je za slovenske velikošolce 25 delnic v vrednosti 3000 kron. — Ustrelil se je v Trstu Anton Medved, lastnik ljudske kuhinje. — Nova pošta se je odprla v Francičih pri Volovskem v Istri. — Gospodarsko društvo na Greti šteje že 60 članov. Primorci, le snujte gospodarska društva in posojilnice, s tem se še najprej otresete laškega jerobstva.

Po drugih deželah. Svitli cesar in cesarica mudita se še vedno na južnem Francoskem. — Blizo Amerike so našli v morju potopljeno ladijo, na kateri je nad dva milijona goldinarjev denarja. — Graško tehniko so spet odprli. — Umril je vitez Benoe, načelnik poljskega kluba v državnem zboru.

Raznoterosti.

Češki ulični napisi v Pragi. Upravno sodišče na Dunaju je nedavno ugodno rešilo pritožbo praške občine gledé samočeških uličnih napisov. Namestništvo v Pragi in za njim ministerstvo notranjih poslov sta namreč odločila, da morajo biti poleg čeških napisov tudi nemški. Upravno sodišče pa je razsodilo, da ima pravico vsaka posamična občina določiti, v katerem jeziku naj bodo ulični napisi. — No gledé na ugodno razsodbo vsled pritožbe Ljubljanske občine tudi v tej zadevi upravno sodišče ni moglo postopati drugače.

Grof Wurmbbrand o tržaških razmerah. Povodom svojega bivanja v Trstu odgovoril je baje trgovinski minister grof Wurmbbrand na želje in prošnje, izražene po zastopnikih mesta, nastopno: „Priboriti prejšnjo pozicijo ne bode lahko, kajti mesto Tržaško bi se dalo povzdigniti le tako, ako bi se združile vse skrajne sile vseh prizadetih strani.“

Lokalni činitelji bi morali biti zložni med seboj in državo. Ne samo država, ampak tudi prebivalstvo prvega avstrijskega pomorskega mesta mora vršiti celo vrsto dolžnostij, in sicer v polni meri, ako si hoče priboriti nekdanje blagostanje. In ravno ob tej priliki, ko kliče mesto Tržaško državo na pomoč, treba opomniti, da se v njem ni vsikdar kazal čut vkupnosti z državo, ampak vplival je nanje politiški tok, kateri ni hotel niti čuti o vzajemnosti tega mesta z državo in nje vkupnosti. Pomoč države — kolikor jo bode mogla dati — naj opomni še enkrat prebivalstvo, da je nerazdružljivo zvezano z državo in da za Trst more priti nova doba procvita le v tesni zvezi z državo. Tako javlja „Wiener Tagblatt“. Mi ne vemo sicer, ali je gospod minister res tako govoril, to pa vemo, da je vse resnica, kar je tu povedano.

Prelat Kneipp v Rimu. O prihodu tega slovečega moža v Rim se zdaj mnogo piše v laških časnikih. S svojim vodnim zdravljenjem je tam ozdravil nevarno bolnega kardinala Monako la Valeta. Zdaj so se tudi sv. Oče papež začeli z vodo zdraviti. Napravil se je tudi dobro obiskan shod, kterega se je udeležilo mnogo v Rimu bivajočih Avstrijcev, in na tem shodu je Kneipp z veliko pohvalo govoril o svojem vodnem zdravljenju. V svojem govoru je svaril pred uživanjem kave in čaja, priporočal pa je sladno kavo, kakoršno sam vsaki dan pije. Kathreinerjevo tovarno za sladno kavo v Milanu, kjer se tista kakor v drugih Kathreinerjevih tovarnah: na Dunaju, v Monakovem, v Parizu, v Baselu itd., izdeluje po načinu, kakor ga nasvetuje prelat Kneipp, doletela je čast, da se je pri njej naročilo nekaj sladne kave za sv. Očeta in za drugo višjo duhovščino v Rimu. Kneipp se je vrnil iz Rima še le po končani slavnosti v spomin kronanja svetega Očeta.

Javna zahvala

Velečast. gosp. Martin Kovač, knezoškofijski tajnik itd. v Celovcu, blagovolil je našej novo ustanovljeni, pa dobro vspevaajoči posojilnici in hranilnici v Klečah poslati 10 gld. kot velikodušni dar, za kar mu udano podpisano načelnništvo svojo najpri-srčnejšo in iskreno zahvalo izreka.

Načelnništvo:

Jan. Šervicel, načelnik; Ant. Gabron, tajnik; Luk. Lasnik, denarničar.

Kleče, dné 11. sušca 1894.

Zahvala.

Slavna posojilnica v Šmihelu blagovolila je podariti za občinske uboge in za revne šolarje v Globasnici po 5 gld., vkup torej 10 gld. Za to darilo izreka se najtoplejša zahvala.

Globalnica, dné 15. sušca 1894.

B. Najbrš, J. Jekl,
načelnik krajn. šolsk. sveta. župan.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica za Št. Janž in okolico priredi svoj

letni občni zbor

na velikonočni pondeljek dné 26. sušca t. l. v gostilni pri „Činkovecu“ v Št. Janžu popoldne ob 1/4. uri.

Dnevni red.

1. Poročilo načelnništva o delovanju posojilnice l. 1893.
2. Poročilo računkega pregledovalca o računih za l. 1893.
3. Odobrenje računa in poraba čistega dobička za l. 1893.
4. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
5. Razni nasveti.

K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Vabilo

k

letnemu zboru

podružnice sv. Cirila in Metoda za Pliberk in okolico dné 26. sušca t. l. (Velikonočni pondeljek) ob 3. uri popoldne pri Šercarju v Šmihelu.

Spored:

1. Nagovor predsednikov.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Slavnostni govor.
4. Volitev novega odbora.
5. Vpisovanje novih udov.
6. Prosta zabava.

Med posameznimi točkami in pri prosti zabavi poje pevsko društvo „Gorotan“.

K pray obilni udeležbi vabi vse ude in od njih upeljene goste odbor.

➡ Današnja številka obsega šest strani. ➡

N a z n a n i l o.

Hranilnica in posojilnica v Črnem bode imela svoj

letni občni zbor

na velikonočni pondeljek dne 26. sušca t. l. v gostilni pri „Matevžu“ popoldne ob 1/2 3. uri.

Dnevni red:

1. Poročilo o delovanju posojilnice l. 1893.
2. Odobrenje letnega računa in razdelitev čistega dobička.
3. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
4. Razni nasveti.

K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Loterijske srečke od 10. sušca.

Gradec 26 39 5 59 50

Dunaj 72 32 49 18 58

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	80	6	—
rž	3	75	4	60
ječmen	3	90	4	90
oves	2	40	3	—
hejda	4	35	5	45
turšica (sirk)	3	30	4	10
pšeno	5	80	7	25
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	—	75	1	20
deteljno seme	—	—	—	—
grah	5	50	7	85

Sladko seno je po 2 gld. 80 kr. do 3 gld. 50 kr. kislilo 2 gld. 40 kr. do 3 gld. 30 kr., slama po 1 gld. 70 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 64 do 68 kr. kila, maslo in puter po 95 do 105 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 29 do 33 gld. stari cent.

Za veliko noč

priporočam svojo skozi 28 let vsestransko priznano, **najlepšo in najboljšo pšenično moko št. 0** v vrečicah po 25 kil za 4 gld. (kila 16 kr.). — Nadalje priporočam **rozine, cvebe, vampere** (suhe jagode), **cimet, rožičevo štupo, droži** ali **mednice** in **maslo**, vse dober kup.

Ferd. Mussi

v Celovcu, stari trg 19 „pri zlatem vencu“.

Točarico

srednje starosti in lepega vedenja iščem za svojo gostilno z vrtom, kjer se toči tudi izvrstno pivo. Sprejme se ali na račun ali proti ugodni plači. Daniel Mocar v Metliki na Dolenjskem.

V vsaki fari in občini

se nastavi en pameten, spoštovan in premožen človek **kot zaupni mož** in bo imel kot tak precejšen postranski zaslužek. Pismene ponudbe je poslati z naslovom: „201.191 Graz, post. rest.“

Kmetija na prodaj.

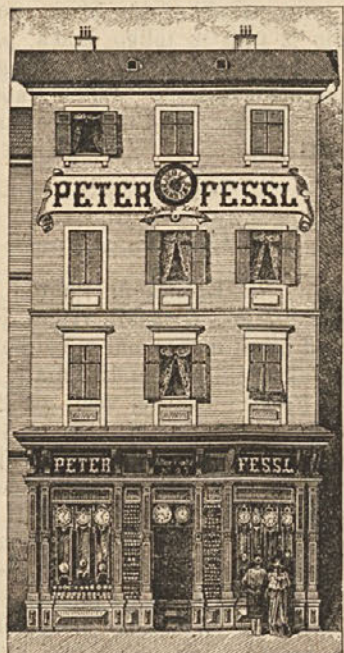
Sramsničnikova kmetija v Kamnu pri Zelučah na Dravi, v Celovškem sodnijskem okraju, ki ima zidano hišo z enim nadstropjem, veliko zidano gospodarsko poslopje, oboje v dobrem stanu, 22 oralov 1559 □ sežnjev njiv, 12 oralov 1312 □ sežnjev travnika, 42 oralov 513 □ sežnjev gozda in pašnika, vse skupaj, se prodá dober kup ter se lahko precej prevzame. Več pové dr. Janez pl. Vest, c. k. notar v Celovcu.

Dober zaslužek

odpre se s 1. aprilom t. l. inteligentnim, slovenske pisave zmožnim in delavnim osebam, ki bi se hotele posvetiti važnej národno-gospodarskej stroki. Ponudbe pošiljajo naj se v zaprtih pismih z napisom „Dober zaslužek“ poste restante v Ljubljano.

KONJAK.

Ta iz krepkega, na lastnih goricah raščenege vina izvlečena Francovka je skušen pomoček za oživiljenje dušnih in telesnih močij. Zoper protin, trganje, otrpenje udov, revmatizem pomaga čudovito in uteši bolečine. Ena steklenica velja 1 gld. 20 kr. Stari konjak je za stare ljudi in take, ki so bolni v želodecu, prava dobrota. Cena 1 gld. 50 kr. Kdor naroči 4 steklenice, se mu dá skrinjica zastojni. plača se na pošti voznina. Dobi se samo pri **Benediktu Herit**-nu, graščaku na **Goliču** pri Konjicah na Štajerskem

Tovarniška zaloga ur.

PETER FESSL

V Celovcu, stari trg št. 20.

Velika zaloga žepnih ur iz Švice in Glashüttna, zlate, srebrne, tulaste, niklaste itd.

Dunajske stenske ure po tovarniških cenah. Po naročilu izdeljujejo se tudi **omare za ure**, kakor kdo želi, da se bolj prilegajo drugi hišni opravi. Po ceni se dobijo nadalje **francoski budilci, ure na stojalih ure za na steno, za kuhinje, izbe, in delavnice.**

Ure z umetnimi olepšavami so vedno v zalogi. **Dve leti jamčim** za vsako uro, ki jo jaz prodam ali popravim.

Ravno tako sem porok za pristnost zlata in srebra.

Na izbiro imam najlepše ure kot birmska darila.

Beste *fovesti*

List spodobami

DOM IN SVET

dvakratna mesec

Vsaka številka ima 32 velikih strani, mnogo slik iz domačih in tujih krajev.

Cena 4 gld. 20 kr., dijakom 3 gld. 40 kr. naleto

Najlepši list slov. družinam

v zabavo in pouk

Opist mest

Oves „Willkomm“.

Ta teška vrsta ovsá obrodí v vsakem zemljišču prav dobro; v planinskih deželah se je pokazalo, da ta oves najprej zori in največ obrodí. On ima prav dobro slamo za krmo in se ne poleže. Ker se mora ta oves na redko sejati, zadostuje 50 kil semena za eno oralo. Velja kila 25 kr., 50 kil 10 gld., 100 kil 18 gld., 5 kil v vrečici franko 1 gld. 80 kr. **Dupovski oves** dobro rodi posebno na peščenih in ilovnatih tleh. Tistega velja 50 kil 6 gld. 50 kr., 100 kil 12 gld. v vrečici na kolodvoru v Konjicah. Se pošilja, dokler seže zaloga.

Oskrbništvo graščine na Goliču pri Konjicah na Štajerskem.

Kneippova sladna kava,

ki jo izdeljujejo **bratje Oelz v Bregencu**, ter se prodaja v rudečih štirivoglatih zavojih s podobo župnika Kneippa, je po spričevanju g. dr. Euglinga, vodje kmetijsko-kemične poskušalnice v Feldkirchu, jestvina, ki ima duh in okus po pravi bobovi kavi ter je sladu enako prebavljiva in tečna. — Ta Kneippova sladna kava se rabi z velikim pridom kot **primes** k pravi kavi. — Dobi se v vseh boljših prodajalnicah za tržaško blago.

Med (strd),

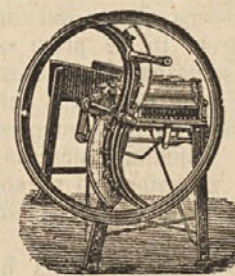
garantiran pitaneec priporočam čebelarjem v škatljah po 5 kil, franko za 3 gld. 50 kr., na debelo ceneje. Nadalje imam pravi, pristno natorni **brinjevec**, liter po 1 gld. 20 kr., 3 litre za 3 gld. 50 kr. franko. Nadalje imam veliko zalogo pristnih **dolenjskih in isterskih vin** po primerno nizkih cenah. Na zahtevanje pošljejo se uzorei.

S spoštovanjem se priporočá v obilno naročevanje

Ilen Jeglič,

trgovec v Selu pri Bledu, pošta Lesce (Lees, Krain).

Za krmljenje po zimi!

Slamozreznice, repozreznice in krompirje-zreznice, priprave za poparjenje krme, štedilne kuhalnike, mlíne za trojane in za mečkanje, robkalnice za koruzo, žitne čistilnice, stiskalnice za seno in slamo izdeluje trdno in ročno

PH. MAYFARTH in dr.

tovarna za kmetijske stroje.

Dunaj II/1, Taborstrasse 76.

Ceniki zastojni. — Zastopniki se sprejemajo.

Natakarice.

Dobro izurjena plačilna natakara, ktera za more položiti kavecijo, in druga mlada, pridna natakara, obe zmožni slovenskega in nemškega jezika, se sprejmete v veliko pivarno z 20. sušcem letos. Fotografije in spričevala zaželjena. Natančnejša pojasnila daje A. Kališ v Ljubljani. Prešernov trg 3.

Zdravila za živino.

Skušena redilna štupa za živino,

Rabi se skoro 40 let z najboljšim vspehom večinoma po hlevih, ako živinóe ne more jesti, slabo prebavlja; zboljšuje mleko in nareja, da krave dajó več mleka.

Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr. 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljši mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanju kolén, otrpenju v boku, v križu, otekanju nog, mehurjih na nogah itd.

Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 steklenic samo 4 gld.

Ta zdravila za živino se dobijo v

lekarna Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s pošto razpošiljajo.